

Det går an

ORDLISTA

det går an (bokens titel), ungefär: det går bra, det passar fint

klassamhället (sida 4, rad 11), ett samhälle med ekonomiska skillnader mellan olika grupper

glasmästeri (sida 5, rad 3), företag som skär till glas till fönster, tavlor och speglar

inspektera (sida 5, rad 5), kontrollera, se till

landgången (sida 7, rad 10), den lösa brygga som läggs ut mellan båten och kajen när man ska gå i land

däck (sida 8, rad 5), här: fartygsgolv

mustascher (sida 9, rad 5), skäggväxt på överläppen

sjalett (sida 9, rad 10), huvudduk

fröken (sida 9, rad 12), ogift kvinna

pigor (sida 9, rad 12), tjänsteflickor (ofta på lantgård)

hästtagel (sida 11, rad 6), hästens hår i svans och man

växel (sida 11, rad 12), de pengar man får tillbaka vid köp

bugade (sida 11, rad 17), böjde överkroppen och huvudet framåt och neråt

relingen (sida 12, rad 7), översta kanten på fartygssidan

gädda (sida 13, rad 3), fisk

abborre (sida 13, rad 5), fisk

värdshus (sida 15, rad 12), som hotell, oftast ute på landet

fönsterluckor (sida 17, rad 2), dörrar att stänga för fönster

morkulla (sida 17, rad 15), fågel

lavendel (sida 18, rad 6), växt som doftar gott

måltiden (sida 20, rad 14), lunchen eller middagen

virkad (sida 20, rad 16), tillverkad av garn (med hjälp av virknål)

- diamanter** (sida 24, rad 15), ädelstenar
- krita** (sida 25, rad 7), vitt pulver från kalksten
- kittet** (sida 25, rad 7), en massa som tätar kring fönsterrutor
- änka** (sida 26, rad 12), kvinna vars man dött
- skräddare** (sida 30, rad 1), person som har som jobb att sy kläder
- smeder** (sida 30, rad 1), hantverkare som jobbar med järn
- balsal** (sida 30, rad 5), stort rum för dans
- beskyddar** (sida 33, rad 7), vakar över, vaktar
- försvarslös** (sida 33, rad 10), någon som inte kan skydda sig själv
- folie** (sida 34, rad 10), tunt blad av metall
- disk** (sida 36, rad 4), här: avlång skiva som expediten står bakom i vissa affärer
- vigselring** (sida 37, rad 13), ring som bevis på att man gift sig
- fylleri** (sida 38, rad 5), berusning av alkohol
- mässing** (sida 41, rad 10), metall (blandning av koppar och zink)
- passagerarna** (sida 42, rad 7), de som är med på en resa med båt, buss, tåg, flyg osv.
- fören** (sida 42, rad 9), spetsen längst fram på båten
- punsch** (sida 43, rad 6), en söt spritdryck
- bagaget** (sida 44, rad 14), väskorna, packningen
- värden** (sida 45, rad 12), personen som tar hand om gäster
- länstol** (sida 52, rad 1), stol med rygg- och armstöd
- förödmjukad** (sida 56, rad 14), sårad (känslomässigt) av något eller någon
- stå i skuld** (sida 58, rad 2), vara skyldig något
- drängen** (sida 58, rad 10), manlig jordbruksarbetare som jobbar åt en bonde
- härs och tvärs** (sida 61, rad 10–11), hit och dit, åt många olika håll
- kusk** (sida 63, rad 7), den som kör häst och vagn
- officer** (sida 66, rad 4), militär ledare
- slösaktig** (sida 67, rad 16), gör lätt av med pengar
- lövkoja** (sida 71, rad 9), blomma
- bittra** (sida 76, rad 11), ledsna och besvikna
- regemente** (sida 81, rad 16), en enhet inom det militära

rynkor (sida 85, rad 15), streck i huden som man får när man blir äldre

välsignelse (sida 86, rad 3), bön om nåd och beskydd

friare (sida 96, rad 7), här: man som vill gifta sig

likkista (sida 98, rad 9), den låda som en död människa läggs i

urvuxna (sida 100, rad 9), kläder som har blivit för små

bud (sida 101, rad 17), meddelande

TRÄNA ORDEN

1. Stryk under alla ord som är nya för dig och sätt in dem i en egen mening.
2. Arbeta med en vän. En av er läser upp ordens förklaringar och den andra försöker minnas vilket ord det kan vara.
3. Vilka av orden är substantiv? Ska det var en eller ett framför dem?
Gå igenom ordlistan.

SKRIVA

1. Saras moster hann inte med båten. Om hon hade kunnat ringa till Sara, vad tror du hon hade sagt? Skriv ner hur du tänker att ett samtal mellan Sara på båten och mostern kvar i Stockholm kunde låta.
2. I texten stöter vi på två sorters fisk, gädda och abborre. Vilka fler fiskar kan du? Skriv ner dem. Om du inte kan fler så leta i böcker eller på Internet och lär dig fyra nya fiskar.
3. Resan går till Västergötland, en del av Sverige som vi kallar ett landskap. Ta reda på namnen på några andra landskap och skriv ner dem.
4. Saras pappa var glasmästare. Leta reda på så många yrken du kan i texten och skriv ner dem.
5. På sidan 72 förstår vi att relationen mellan Albert och Sara förändras. Vilken mening berättar om det? Hur skulle samma sak kunna beskrivas idag? Skriv ner båda versionerna.
6. Skriv några rader om hur du tror att livet blir för Albert och Sara där boken slutar.

Det går an

DISKUTERA

1. *Det går an* kom ut 1839 då kvinnornas situation var väldigt annorlunda. Varför tror du att denna bok blev så omdebatterad?
2. Hur var kvinnans roll vid den här tiden? Jämför med hur det är i olika länder du känner till idag.
3. På sidan 19 börjar Sara och Albert att kalla varandra för "du". Vad sa de tidigare?
4. På värdshuset låtsas Albert och Sara att de är ett gift par. Varför?
5. Varför tror du att Albert reagerar som han gör när Sara betalar för sig? (Till exempel på sidan 56.)
6. Tror du att Albert var en man som var typisk för sin tid?
7. Vad tyckte du om boken? Motivera!

